

## A nyelvi szintek

### Hang, fonéma, hangképzés, írás, betűrend

**I./1. Hogy épül fel nyelvünk? Számozd meg helyes sorrendben az „építőköveket” a szöveg alapján!**  
(5 pont)

|    |                                                                                      |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------|
| 3. | SZÓSZERKEZETEK (pl. gyorsan fut)                                                     |
| 1. | BESZÉDHANGOK (pl. a,e,b,c,l)                                                         |
| 5. | SZÖVEGEK (pl.:Zoli figyelmesen hallgatja barátait. Érzi, hogy valami nincs rendben.) |
| 2. | SZÓELEMEK ÉS SZAVAK (pl.: jaj, vonat, -ból,-ni)                                      |
| 4. | MONDATOK (pl. Endre gyorsan fut.)                                                    |

**I./2. Válaszd meg a fenti szöveg alapján az alábbi kérdéseket! Írj „igaz” vagy „nem igaz” kifejezéseket válaszként! (5 pont)**

a) I    b) I    c) H    d) I    e) I

**II. Az alábbi szótövekből, szó szerkezetekből, toldalékokból mondatok, majd szöveg építhető. Alkosd meg! (10 pont)**

5 nyelvtanilag, és helyesírásiilag is megfelelő mondat megalkotása.

**II./1. Gyűjtsd külön a fenti szövegelemeket a meghatározások alapján! (5 pont )**

| Szótő                                                           | Toldalék                                          |
|-----------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|
| A szó legkisebb értelmes egysége,<br>amely tovább nem bontható. | A szótőhöz kapcsolódik,<br>önállóan nem értelmes. |
| Föld, szünet                                                    | -ünk, -e, -és, -élhet                             |
| jelenleg, láva                                                  | -ön,-kal, -,nak, -okat                            |
| tűzhányó, ömlik                                                 | -ás, -ok, -ő                                      |
| általában, működik                                              | -ődik                                             |
| vulkán, a, vulkán                                               | -okkal                                            |
| működik, is, ragad, maguk, kitör                                | -mas                                              |
| sok, gáz, erő, közetdarab,                                      | -vel                                              |
| robban, kezd, heves, hatal(om)                                  |                                                   |

5 pont - hibátlan,  
4 pont - egy-két hiba,  
3 pont - három-négy hiba,  
2 pont - öt-hat hiba,  
1 pont - hét-nyolc hiba,  
0 pont - kilenc vagy annál több hiba

**III./1.** A hiányzó betűk: Á, B, C, Cs, D, E, É, F, G, Gy, H, I, Í, J, K, L, LY, M, N, NY, O, Ó, Ö, Ő, P, R, S, SZ, T, TY, U, Ú, Ü, Ű, V, Z, ZS

(Hibátlan – 3 pont;  
1-2 hiba – 2 pont;  
3-4 hiba – 1 pont;  
5 vagy annál több hiba – 0 pont)

**III./2. a) Melyik ábécébeli betűvel nem kezdődött sor? Karikázd be az alábbiak közül! (3 pont)**

dz      q      dzs

**b) Írd ki a versből betűrendben azokat a sorkezdő szavakat, amelyek magánhangzóval kezdődnek! (14 pont)**

arany, álommanó, egyszer, éjszaka, igazat, író, orángután, ólomszürke, ökörnyál, őszirózsa, uzsgyi, újra, ücsörög, üzzük

**c) Írd ki a versből betűrendben azokat az általad kiegészített szavakat, amelyek kétjegyű mássalhangzóval kezdődnek! (7 pont)**

csipkés, gyurma, lyukas, nyári, szappanpehely, tyúkszem, zsebre

**d) Írj Te is olyan (a versben nem szereplő) szavakat, amelyek az alábbi betűkkel kezdődnek! (17 pont)**

Minden helyes megoldás 1 pont

**IV./ 1. Csoportosítsd a megadott hangokat a hangszalagok rezgése szerint: (15 pont)**

| Rezeg a hangszalag            | Nem rezeg a hangszalag |
|-------------------------------|------------------------|
| z, ö, n, g, é, v, a, b, l, gy | s, sz, k, ty, p,       |

**IV./2. Csoportosítsd az alábbi szavakat a meghatározásoknak megfelelően (19 pont -19 pont)**

| Csak zöngés hangokból áll                                                                     | Zöngés és zöngétlen hangokból áll                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| mogyoró, gumibogyó, radírgumi, virágom, boldogan, galambjaim, görögdinnye, nyaraló, medvemama | papírzacskó, hajókat, tengerész, paradicsom, gyümölcskenyér, motorkerékpár, visszahoz, gyerekek, cserejátékos, hálószo |

| Csak magas magánhangzót tartalmaz                          | Csak mély magánhangzót tartalmaz                          | Magas és mély magánhangzót egyaránt tartalmaz                                                                                     |
|------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| görögdinnye,<br>tengerész,<br>gyümölcskenyér,<br>gyerekek, | hálószoza,<br>mogoró,<br>nyaraló,<br>hajókat,<br>boldogan | paradicsom, papírzacskó,<br>motorkerékpár, visszahoz,<br>cserejátékos, gumibogyó,<br>radírgumi, medvemama,<br>galambjaim, virágom |

**IV./3. Válassz az alábbi meghatározásnak 1 megfelelő szót a felsoroltak közül! (9 pont)**  
**Több megoldás is jó lehet, egy szót akár több helyre is elfogadható. Minden jó megoldás 1 pont**

- van benne hosszú, kétjegyű mássalhangzó: dinnye
- magas és mély magánhangzót is tartalmaz: paradicsom
- csak mély magánhangzót tartalmaz: boldogan
- nincs benne ajakréses magánhangzó: mogoró
- csak rövid, egyjegyű mássalhangzó van benne: virágom
- csak magas magánhangzót tartalmaz: tengerész
- van benne rövid kétjegyű mássalhangzó: gyümölcskenyér
- csak ajakkerekítéses magánhangzó van benne: nyaraló
- nem tartalmaz hosszú mássalhangzót: gyerekek

**IV./4. Írd az állítás mellé a megfelelő betűt! (4 pont)**

- középső nyelvtámasztás, magas, rövid, ajakkerekítéses: ö
- felső nyelvtámasztás, magas, rövid, ajakréses: i
- alsó nyelvtámasztás, rövid, mély, ajakkerekítéses: a
- középső nyelvtámasztás, hosszú, mély, ajakkerekítéses: ó

Összesen elérhető: 135 pont